

SİLİFKE KALESİ 2020-2021 YILI KAZI ÇALIŞMALARI

Ali BORAN¹

Özet

Silifke Kalesi 2020-2021 yılı kazı çalışmaları; belgeleme, temizlik, arkeolojik kazı ve geçici koruma aşamaları olmak üzere dört aşama halinde yapılmıştır.

2020 yılı; 5 adet sarnıç, B-4 Mekânı ile çevresindeki mekanlar, A-8 Mekânı Kuzeyi, A-6 Burcu iç, doğu ve batısı, B-3, A-4 ve A-5 Mekânları içeresi ile çevresindeki mekanlar, B-2 Şapel çevresindeki mekanlar ve A-21 I. Yol çevresindeki mekanlar olmak üzere ortalama 1100m²'lik alanda 39 açmada çalışma yapılmıştır. 2021 yılı; A-21 I.Yol Güneyi B Koridoruna paralel birbirine komşu mekânlarda, A-20 Burcu önündeki mekânlarda, A-16 Kuzeyindeki mekânlarda, B-7 bölümü çevresindeki mekânlarda olmak üzere ortalama 1350m²'lik alanda 28 açmada çalışma yapılmıştır. Kazılar sonucu ortaya çıkarılan duvarlar güçlendirilmiş ve geçici koruma çalışmaları yapılmıştır.

2020 yılı sonunda ortaya çıkarılan 14.109 eser ile 2021 yılı ortaya çıkarılan 5632 eser tasnif ve depo çalışmaları yapılmıştır. 2020 yılı Etütlük 213 eser, Envanterlik 15 eser ile 2021 yılı Etütlük 81 eser müzeye teslim edilmiştir. Kazı alanlarının ile buluntuları fotoğraflama, belgeme ve çizim işlemleri tamamlanmıştır.

Restorasyon çalışmaları; A-19 Mekânı güneyi, A-11, A-13/A-15 arası ve A-17 No.lu burçların iç dış ve bu burçları birbirine bağlayan sur duvarlarının iç bölümünde, A-20 Burcu, B-10 bölümü ile B1 girişi arasında yer alan dış sur duvarları restore edilmiştir. Ayrıca çevre düzenleme projesi kapsamında kalenin dışında yer alan yürüyüş yolu yapıp bitirilmiştir.

¹ Prof. Dr. Ali BORAN, Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, ali.boran@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7323-0080

Abstract

Silifke Castle 2020-2021 excavations; documentation, cleaning, archaeological excavation and temporary protection phases were made in four parts.

In 2020, the work including 5 cisterns, B-4 and the surrounding spaces, A-8 Space North, A-6 Sign interior, east and west, B-3, A-4 and A-5 Spaces and surrounding areas, the areas around the B2 chapel and the areas around the A-21 I. road was carried out in 39 trenches in an average area of 1100m². In 2021, the work was carried out in 28 trenches on an average area of 1350 m², in the spaces adjacent to each other parallel to the A-21 I.Road South B Corridor, in the spaces in front of the A-20 Sign, in the spaces in the North of A-16, and in the spaces around the B-7 section. The walls unearthed as a result of the excavations were strengthened and temporary protection works were carried out.

Classification and storage studies were carried out for 14.109 works unearthed at the end of 2020 and 5632 works unearthed in 2021. 213 works of study in 2020, 15 works in Inventory and 81 works of study in 2021 were delivered to the museum. Photographing, documenting and drawing the excavation sites and finds have been completed.

Restoration works; South of Room A-19, interior and exterior parts of the bastions A-11, A-13/A-15 and A-17 and the inner part of the fortification walls connecting these bastions, A-20 Bastion, The outer fortifications between B-10 section and the B-1 entrance have been restored. In addition, the walking path outside the castle was built and finished within the scope of the landscaping project.

1. GİRİŞ

Silifke ilçe merkezinde yer alan Silifke Kalesi bugünkü durumuyla bir Orta çağ yapısı konumunda olup, bulunduğu yer Tunç çağından beri kullanılmaktadır. Orta çağ dönemini yansıtan bölgenin en önemli kalelerinden biri Silifke Kalesi'dir. Kalede 2011 yılında arkeolojik kazı çalışmaları başlamış ve kesintisiz olarak günümüze kadar devam etmektedir. Restorasyon çalışmaları ise 2017 yılında başlamış etaplar halinde devam etmektedir. Yapılan arkeolojik kazı ve bilimsel çalışmalar sonucunda Roma, Bizans, Karamanoğlu ve Osmanlı olmak üzere 4 önemli kültür katmanı tespit edilmiştir. (A. Boran ve R. Aykaç 2021:20-21)

Şehre hâkim tepede inşa edilen Silifke kalesinin etrafında çok sayıda yerleşim alanının varlığı bilinmektedir. Silifke Kalesi, merkezinde 2012 yılında Karamanoğlu Beyliği dönemine ait, Osmanlı döneminde onarılan "*Sultan Bayezid Camii*" ve bunun etrafında sosyal, ticari mekânların yer aldığı kale kent modelinin bir örneğidir. (R. Aykaç 2021:485-503) Hem mimari parçalarda hem de gün yüzüne çıkarılan seramik, cam ve metal objelerde bu izleri görmek mümkündür. (A. Boran ve R. Aykaç 2021:392-409)

Bugün kalenin iç bölümünde Osmanlı dönemi kale-şehir dokusunu görmektedir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde mevcut kalenin içerisi yerleşim alanı haline getirilmiş ve bu alanda yapılan kazılar sonucu onlarca konut ortaya çıkartılmıştır.

2020-2021 yılında Prof. Dr. Ali Boran başkanlığında gerçekleştirilen Mersin ili, Silifke İlçesinde yer alan Silifke Kalesi arkeolojik kazı ve belgeleme çalışmaları 2020 yılında 28.05-31.12.2020; 2021 yılında ise 12.07.-31.12.2021 tarihleri arasında başarılı bir şekilde yapılmış ve her iki sezon da tamamlanmıştır.

2020 yılında sanat tarihçi ve arkeologdan oluşan dokuz ekip üyesi yer alırken 2021 yılında sanat tarihçi, arkeolog ve restoratörden oluşan on dört ekip üyesi yer almıştır.² Silifke Kalesi'ndeki çalışmalar; kazı, belgeleme,

² 2020 Yılı Erdal Elmas (Sanat Tarihçi), Nuri Gündoğdu (Sanat Tarihçi), Sümeyye Erbaş Can (Sanat Tarihçi), Saliha Karagöz Yılmaz(Arkeolog), Sultan Eren(Sanat Tarihçi), Süheyl Keskin(Sanat Tarihçi); 2021 Yılı Erdal Elmas (Sanat Tarihçi), Nuri Gündoğdu (Sanat Tarihçi), Sümeyye Erbaş Can (Sanat Tarihçi), Saliha Karagöz Yılmaz(Arkeolog),

temizlik ve geçici koruma aşamaları olmak üzere dört bölüm halinde yapılmıştır. 2017 yılında başlanılan restorasyon projesi kapsamında, 2020 yılı Ocak-Mayıs, 2021 Ocak-Haziran ayları arasında restorasyon amacı ile kazı çalışmaları yapılmıştır.2020 yılında Mayıs-Aralık, 2021 yılında Haziran-Aralık aylarında ise hem restorasyon amacı ile kazı hem de arkeolojik kazılar sürdürülmüştür. (R. Aykaç 2021: 430-439) 2020-2021 yılı kazı dönemlerinde Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk Tarih Kurumu, Mersin Büyükşehir Belediyesi ve Medcem destek vermeye devam etmişlerdir. Kazı Başkanlığı olarak arkeolojik kazı çalışmalarımıza destek veren tüm kurumlara teşekkür ederiz (Fotoğraf 1-Fotoğraf 2).

2. SİLİFKE KALESİ RESTORASYON PROJESİ KAPSAMINDA YAPILAN ARKEOLOJİK ÇALIŞMALAR

2.1. 2020 YILI RESTORASYON ÇALIŞMALARI

2017 yılında başlayan restorasyon çalışmaları cami tonozlu mekân ve caminin etrafında bulunan camiyi çevreleyen mekânlarda devam etmektedir. Restorasyon çalışmaları yapılan mekânlar daha önceki yıllarda arkeolojik kazılar sonucunda ortaya çıkarılmıştır. Yabani otların temizliği ile başlayan çalışmalar A21 mekânı ve etrafında birbirine komşu, benzer plandaki mekânlarda uygulanmıştır. Bu uygulamalar; duvarların derzlenmesi, yağmur rüzgâr ve doğal tahribat ile özelliğini kaybetmiş taşların değiştirilmesi, aynı zamanda bu tahribatlar sonucu duvarlardan düşen taşların tekrar itinalı bir biçimde yerine koyulması büyük bir titizlik ve başarılı bir şekilde tamamlanmıştır.

2.2. 2021 YILI RESTORASYON ÇALIŞMALARI

Bu yıl içerisinde restorasyonun 2. etap projesine devam edilmiş, proje kapsamında kazı ve restorasyon çalışmaları yapılmıştır. Silifke kalesinin doğu bölümünde yer alan A-19 tonozlu mekânı, kalenin güney yönünde, hisarpeçe bölümünün üzerinde yer alan, A11-A13-A14-A15 nolu burç ve bu burçları birbirine bağlayan surların restorasyonu tamamlanmış gerekli görülen alanlarda kazı ve temizlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Kalenin

---

Sultan Eren(Sanat Tarihçi), Süheyl Keskin(Sanat Tarihçi) , Mazlum Kadan (Restoratör), Damla Nur Elif Özcan (Restoratör Lisans Öğrencisi), Hilal Safoğlu (Restoratör Lisans Öğrencisi), Leyla Bulut (Arkeolog)

güney yönünde yer alan A13 Burcunun hem iç bölümü hem de giriş kemerinin restorasyonu, kalenin doğu yönünde yer alan, A-19 tonozlu mekânın tonozu, doğu ve batı iç duvarı, 4 giriş kapılarının restorasyonu tamamlanmıştır. A19 tonozlu mekân ile A20 burcu arasında yer alan surların iç bölümünün restorasyon çalışmaları, B10 bölümü ile B1 girişi arasında yer alan dış surların restorasyonu bitirilmiştir.

Çevre düzenleme projesi kapsamında kalenin dışında yer alan yürüyüş yolu yapılıp bitirilmiştir.

Yağmur ve rüzgâr kaynaklı kalenin hâkim olduğu tepe üzerinde zamanla kaya erimeleri oluşmaktadır. Bu kaya erimeleri sonucu ana kayanın üzerinde yer alan sur duvarının boşa çıkmasını engellemek için C1 ve C2 sarnıcı mevkiinde ana kaya sağlamlaştırma projesi kapsamında yapılan restorasyon çalışmaları tamamlanmıştır.

2.2.1. A-19 BATISI I VE II NOLU MEKÂNLAR

A-19 Mekânı önünde yer alan bu mekânlar sıralı biçimde, birbirine komşu mekânlar olup araları duvarlar ile bölünmüştür. Bu yapılar genellikle benzer planları tekrar etmektedir. Çalışmalar mekânlar içerisinde kazı çalışmaları bitirilmiştir.

2.2.2. A-19 BATISI I NOLU MEKÂN

Öncelikle A-19 tonozlu mekânın önünde, 1 Nolu giriş kapısına bitişik (batısında) mekânların yüzeyinde yer alan moloz taşlar temizlenmiştir. Temizlik çalışmalarından sonra arkeolojik kazılara başlanılmıştır. Arkeolojik kazılar esnasında çeşitli sayılarda sırlı sırsız seramik parçaları bulunmuştur. Çalışmalar sonunda alanın ölçüleri;doğu batı doğrultusunda 1,10 m uzunluğunda, 1,40 m genişliğinde, 0,80 m derinliğindedir.

2.2.3. A-19 BATISI II NOLU MEKÂN

Arkeolojik çalışmalar tıpkı 1 Nolu kapı girişinde olduğu gibi bu mekânda da 2 Nolu kapı önünde başlamıştır. Öncelikle hafriyat ve moloz taşların temizliği ile başlanılan arkeolojik kazı sonrasında ise kazı çalışmalarına başlanılmıştır. Arkeolojik kazı esnasında çeşitli sayılarda sırlı ve sırsız seramik parçaları bulunmuştur.

3. KAZI ÇALIŞMALARI

3.1. 2020 YILI KAZI ÇALIŞMALARI

2020 yılı 28 Mayıs günü ilk önce temizlik ve belgeleme, sonrası 2020 kazı programına göre kazı çalışması başlamış, 31 Aralık 2020 gününe kadar devam etmiştir.

3.1.1. 3 NOLU SARNIÇ

Caminin (A21) batısında, B-4 nolu mekânın içerisinde yer alan sarniç 2015 yılında yapılan kazı çalışmaları esnasında bulunmuş ve kısmen temizliği yapılmıştır. Sarniçin genel ölçüleri, 2,70 x 6,40 m ebatlarında, 3,50 m derinliğe sahip olup dikdörtgen planlıdır. Üzeri beşik tonoz ile örtülü sarniçin ağız kısmı B-4 mekânının kuzey duvarına bitişik ve zeminden bir miktar yüksek tutulmuştur. 2020 yılı kazı sezonunda 3 Nolu sarniçta kazı ve temizlik çalışmaları tamamlanmıştır.

3.1.2. 4 NOLU SARNIÇ

Caminin kuzeyinde girişi tonozu altında yer alan sarniç, 2011 yılı kazı çalışmalarında tespit edilmiş ve ilk ölçümler 2018 yılında yapılmıştır. Sarniç 2,25 x 5,20 m ölçülerindedir. Doğu-batı doğrultusunda uzanan sarniç, dikdörtgen planlı ve üzeri beşik tonoz örtülüdür. Ayrıca bu sarniç örtü kısmına kadar 0,03 m kalınlıkta pembe renkte sıvalıdır. 2019 yılında başlayan kazı ve temizlik çalışmaları sonrasında sarniç kısmen boşaltılmıştır. 2020 yılı kazı sezonunda devam eden çalışmalarda tamamen temizlenen Sarniç'in genel ölçüleri, 5,20 x 2,90 m ve 5,80 m derinliktedir (Fotoğraf 3-Fotoğraf 4).

3.1.3. 5 NOLU SARNIÇ

CD-11 Nolu mekânın güneyinde, meydan olarak adlandırılan alanda yer alan sarniç 1,94 x 3,00 m ölçülerindedir. Doğu-batı doğrultuda dikdörtgen planlı, üzeri beşik tonoz örtülü sarniçin içi tamamen sıvalıdır. Sarniç ağız doğu yönde olup zemini tamamen hafriyat doludur. Sarniç içerisi üst kemer kısmına kadar pembe renkte sıvalı, tepe kısmı ise sıvasız taş örgü haldedir. Sarniçta ilk kazı ve temizlik çalışmaları 2019 tarihi itibarı ile başlamıştır. 2020 yılı kazı sezonunda devam eden çalışmalarda, zamanla sarniç içerisinde biriken su tahliye edilmiştir. Tamamlanan çalışmalar son-

rası sarnıcın ölçüleri şu şekildedir; doğu-batı yönde 3,00 m, kuzey-güney yönde 2,15 m ve derinliği ise 2,30 m'dir. Sarnıcın ağız yüksekliği 0,80 m, genişliği ise 0,55 x 0,60 m'dir.

3.1.4. 12 NOLU SARNIÇ

12 Nolu Sarnıç, A-9 mekânının kuzeyinde yer alan B-3 1 Nolu açmanın içerisinde yapılan kazı çalışmaları sonucunda tespit edilmiş ve iki su alma girişi, birde besleme gözünün olduğu belirlenmiştir. Yapılan ilk ölçümlere göre kuzey-güney yönde 5,70 m uzunluğunda, doğu-batı doğrultusunda 2,30 m genişliğindedir. Duvarları sıvalı olan sarnıcın üstü beşik tonoz ile örtülüdür. Sarnıç zaman içerisinde taş ve toprak malzeme ile dolduğu gözlemlenmiştir. Sarnıcın kazı ve temizlik öncesi mevcut zeminden tavana olan yüksekliği ortalama 3,50 m'dir. Yapılan kazı ve temizlik çalışmaları sonucunda sarnıcın güney bölümünde 1,10 m yükseklikte, 1,20 m genişlikte bir seki tespit edilmiştir. Zamanla moloz taş ve mil toprağının biriktiği sarnıçta 0,70 m seviye inilmiş ve sıva ile kaplı zemine ulaşılmıştır. Sarnıcın kazısı tamamlanmıştır.

3.1.5. 13 NOLU SARNIÇ

A-6 burcu, içerisindeki kazı çalışmaları esnasında, doğu batı doğrultulu 5,90 x 3,10 m ölçülerinde, sarnıcın güney doğu yönünde önceki dönemde tonoz olduğunu belirten parça ve izler görülmektedir. Sarnıcı ikiye bölen doğu batı doğrultuda kemerin taşıdığı bir duvar ortaya çıkmıştır. Bu kemer sistemi birbirinden farklı statik özelliklerde olduğu düşünülmektedir. Doğuda ki kemer duvara oturmakta, kemerin genişliği 2,16 m olup zeminden yüksekliği 2,80 m'dir. Batı yönde bulunan kemer ise doğuda ki kemerin aksine batı duvardan 0,80 m çıkıntılı moloz duvara oturmakta, kemerin genişliği 2,20 m ortalama yüksekliği ise 2,00 m'dir. Her iki kemeri ortada destekleyen ayak 0,43 x 0,58 m ölçülerindedir. Doğü yönde yer alan kemerin altında bulunan bölüm bir miktar daha düşük kottadır ve bu alanın zemini harçla kaplı olup bu bölümün doğu ve güney duvarları tamamıyla sıvalıdır. Aynı bölümün kuzey duvarını zeminine bitişik 0,30 x 0,60 m ölçülerinde tahliye amaçlı kullanıldığını düşündüğümüz bir kanal yer almaktadır. Buradaki zemin güney yöne doğru eğimli olup muhtemelen su ile birlikte gelen çakılların kanalı tıkamaması için birikme alanı olarak yapılmış olmalıdır. Burada yer alan kanal ve çakıl biriktirme alanı daha sonraki evrelerde ihtiyaca binaen şekillendirilmiştir.

3.1.6. B-4 D 1 NOLU MEKÂN

Kazı Başkanlığı tarafından belirlenen alanlarda, kazı ve temizlik çalışmaları başlamıştır. B-4 mekânı çevresinde ilk yüzey temizlik çalışmaları 2019 kazı döneminde yapılmıştır. Yüzeyde yer alan moloz taş ve hafriyat kaldırılarak kazı çalışmalarına hazır hale getirilmiştir.

A-10 mekânı güneyinde hisarpeçe üzerinde yer alan B-4 D 1 Nolu açmada arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda açmanın son ölçüleri şu şekildedir; kuzey-güney yönde 1,25 m, doğu-batı doğrultusunda 6,10 m ve çalışılan alanın ortalama derinliği 2,55 m'dir. Açmada yapılan kazı ve temizlik çalışmaları sonucunda duvar olgusuna ulaşılammıştır.

3.1.7. B-4 D 2 NOLU MEKÂN

Mekân; A-10 mekânı güneyinde, hisarpeçe üzerinde B-4 D 1 Nolu açmanın doğusunda yer alır. Arkeolojik kazı çalışmalarında alanın son ölçüleri şu şekildedir; kuzey- güney yönde 3,55 m, doğu –batı yönde 3,55 m olup açmanın ortalama derinliği ise 0,70 m'dir. Çalışmalar esnasında kuzey yönde yer alan duvar olgusu ana kayanın üzerine inşa edildiği görülmektedir. Mekândaki kazı çalışmaları tamamlanmıştır.

3.1.8. B-4 D 3 NOLU AÇMA

Açma; A-10 mekânı güneyinde, hisarpeçe üzerinde B-4 D 2 nolu açmanın kuzeyinde yer alır. Arkeolojik kazı ve temizlik **çalışmaları** sonucu alanın son ölçüleri şu şekildedir; kuzey-güney yönde 6,00 m doğu-batı yönde 2,40 m ve açmanın ortalama derinliği 0,90 m'dir. Duvar olgusu kuzey ve güney yönlerde kısmen görülmekte ancak statik riskinden dolayı tamamen ortaya çıkarılmamıştır.

3.1.9. B-4 B 4 NOLU AÇMA

Açma; A-10 mekânı güneyinde, hisarpeçe üzerinde, B-4 mekânının batısında yer alır. Arkeolojik kazı çalışmalarında alanın son ölçüleri şu şekildedir; kuzey-güney yönünde 0,70 m ile 2,60 m arasında değişmektedir. Doğu –batı yönde 5,60 m ve ortalama derinlik 1,55 m'dir. Yapılan çalışmalar esnasında B-4 mekânı batısına 1,00 m uzaklıkta, kapalı tip su kanalı ortaya çıkarılmıştır. Bu kanal dıştan 0,90 m genişlikte, 3,54 m uzunlukta olup iç genişliği ise 0,30 m'dir. Ayrıca kanal 0,40 m derinliğe sahiptir. Açmada çalışmalar sonucu zemine ulaşılmış olup kazı çalışmaları sonlandırılmıştır.

3.1.10. B-4 D 5 NOLU AÇMA

Açma; A-10 mekânı güneyinde, hisarpeçe üzerinde ve B-4 mekânının doğusunda yer alır. Açmada ilk kazı çalışmaları, 2019 yılı kazı döneminde yüzeyde yer alan hafriyatın belirli bir seviyeye kadar alınması şeklinde yapılmıştır. 2020 kazı sezonunda açmada arkeolojik kazı çalışmaları tekrar başlamış, açmanın kazı ve temizlik çalışmaları tamamlanmıştır. Kazı ve temizliği yapılan açmanın ölçüleri şu şekildedir; kuzey-güney yönde 2,05 m, doğu -batı yönde 4,00 m ve açmanın ortalama derinliği ise 1,70 m'dir.

3.1.11. B-4 D 6 NOLU AÇMA

Açma; A-10 mekânı güneyinde, hisarpeçe üzerinde ve B-4 mekânının doğusunda yer alır. Açmada ilk kazı çalışmaları, 2019 yılı kazı döneminde yüzeyde yer alan hafriyatın belirli bir seviyeye kadar alınması şeklinde yapılmıştır. 2020 kazı döneminde, açmada yapılan arkeolojik kazı çalışmaları tekrar başlamıştır. Kazı çalışmaları sonucunda açmanın ölçüleri şu şekildedir; kuzey-güney yönde 2,40 m, doğu- batı yönde 5,10 m ve ortalama derinlik 0,70 m'dir. Çalışmalar esnasında, üzerinde Grekçe harflerin bulunduğu, 0,10 x 0,07 m ölçülerinde taş malzemedden yapılmış bir yazıt parçası gün yüzüne çıkarılmıştır.

B 4 alanındaki kazılar 2019 yılı kazı döneminde yüzeyde yer alan hafriyatın belirli bir seviyeye kadar alınması şeklinde yapılmıştır. Bu yıl ise alanın ve açmaların temizlik ve kazı çalışmaları tamamen bitirilmiştir.

3.1.12. A-8 MEKÂNI KUZEYİ 1 NOLU AÇMA

Açma; A-8 Mekânının kuzeyi ile A-6 burcunun batısı arasında yer almaktadır. Yapılan çalışmalarda, alanda yer alan toprak, taş ve hafriyatın temizliği yapılmış ve ana kaya zemini ortaya çıkarılmıştır. Bununla birlikte, mekânın kuzeyinde, doğu- batı doğrultusunda, 3,00 m uzunluğunda, 0,60 m kalınlığında duvar hattı ortaya çıkarılmıştır. Açma iç sur duvarı ile A8 mekânı arasında doğu batı doğrultulu şekildedir. Temizliği ve kazısı yapılan alanın ölçüleri şu şekildedir; Kuzey- güney yönde 4,30 m doğu-batı yönde 25,30 m, ortalama derinlik ise eğimden kaynaklı 0,70 m ile 1,75 m arasında farklılık göstermektedir. Arkeolojik çalışmalar sonucunda açmanın kazı ve temizliği tamamlanmıştır.

3.1.13. A-6 B 1 NOLU AÇMA

Açma; A-8 mekânının kuzeyinde A-6 burcunun batısında yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalarında alanda yer alan toprak, taş ve hafriyat temizliği sonrasında kademeli olarak güneye doğru yükselen tahrip olmuş, ana kaya zemini ortaya çıkarılmıştır. Yapılan temizlik sonucu A-6 burcunun 6,50 m batısında, bir mekân oluşturduğu anlaşılan, kuzey güney doğrultusunda 3,00 m, doğu- batı doğrultusunda 2,45 m uzunluğunda duvar hattı ortaya çıkarılmış ve açmada çalışmalar sonlandırılmıştır.

3.1.14. A-6 D 2 NOLU MEKÂN

Mekân; A-7 mekânının kuzey cephesine bitişik konumda yer almaktadır. 2018 yılı kazı çalışmalarında tespit edilen mekânda, 2020 yılı kazı sezonunda arkeolojik kazı çalışmalarına başlanmıştır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda açmanın ölçüleri; batı duvar düzensiz görünümde (tahrip olmuş) olup 3,30 m uzunluğunda, güney duvar, A-7 mekânının cephe duvarı olmakla birlikte 4,80 m uzunluğunda, doğu duvar ise 2,10 m uzunluğundadır. Mekân içerisinde 0,90 m seviye inilmiş, bu seviyede harcı bozulmuş halde zemin dokusu tespit edilmiş mekânın kazısı tamamlanmıştır (Fotoğraf 5-Fotoğraf 6).

3.1.15. A-6 D 3 NOLU MEKÂN

Mekân, A-6 Burcunun doğusunda, A-7 mekânının kuzeyinde ve 2 Nolu mekâna bitişik konumda yer almaktadır. 2018 yılı kazı çalışmalarında tespit edilen mekânda çalışmalar 2020 yılı kazı sezonunda tekrar başlamıştır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda mekânın kazı çalışmaları bitirilmiştir. Mekânın ölçüleri şu şekildedir; doğu-batı doğrultuda 7,50 m, kuzey güney doğrultusunda 3,80 m'lik bir alanda ortalama 0,90 m seviye inilmiştir. İnilen seviyede bozuk harçlı zemin izleri tespit edilmiş ve kazı çalışmaları sonlandırılmıştır.

3.1.16. B-3 1 NOLU MEKÂN

Mekân; A-9 mekânı kuzeyinde, A-8 mekânının batısında yer alır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda 16,20 m uzunluğunda, 6,60 m genişliğinde ki mekânda ortalama 3,25 m seviye inilmiştir. İnilen seviyede mekânın zemini tümüyle harç ile kapatıldığı görülmüştür. Bu zeminin bazı bölgelerinde tahribatlar görülmektedir.

Zemin seviyesinde güneyde yer alan duvara 4,70 m uzaklıkta, batıda ki hisar duvarına bitişik vaziyette bir sarnıç tespit edilmiştir. Bu sarnıcın iki su alma girişi birde pişmiş toprakla çevrelenmiş besleme gözü bulunmaktadır. Ayrıca sarnıcın 1,60 m kuzeyinde işlik yer almaktadır.

Arkeolojik kazı çalışmaları esnasında mekânın kuzey duvarına 4,00 m uzaklıkta A-8 mekânının batı duvarına bitişik, 0,60 m yüksekliğinde bir seki tespit edilmiştir. Seki 2,80 x 2,60 m ölçülerinde olup üzeri tuğla ve amorf seramiklerle kaplanmış vaziyettedir. Sekinin etrafı kaba yontu taş malzeme ile çevrelenmiştir. Mekândaki arkeolojik kazı çalışması bitirilmiş ve mekânın zemini koruma amacı ile toprak ile kapatılarak koruma altına alınmıştır (Fotoğraf 7-Fotoğraf 8).

3.1.17. A-6 D 1 AÇMASI

Açma; A-6 burcunun doğusunda, A-5 mekânı kuzeyinde, B-2 mekânının güneyinde yer almaktadır. Bu alan iç surun dışında hisarpeçe bölümünde kalmaktadır. Alanda yapılaşma yoktur. Arkeolojik kazı çalışmalarında doğu-batı yönde 25,00 m, kuzey-güney yönde 6,00 m ölçülerinde ki alanda yaklaşık 2,50 m seviye inilmiştir. İnilen seviyede açmanın güneyinde doğu-batı doğrultuda uzanan, kademeli olarak yükselen ana kaya tespit edilmiştir. Açmanın kuzeyinde ise doğu-batı doğrultuda uzanan yer yer tahrip olmuş hisarpeçe duvarı tespit edilmiştir.

Arkeolojik kazısı yapılan açmanın doğusunda kazı çalışmaları esnasında ortalama 3,10 m derinlikte yedi adet mezar tespit edilmiştir. Kazı ve belgeleme çalışmaları sonrasında mezarlar koruma altına alınmıştır.

3.1.18. A-5 MEKÂNI

Mekân; A-7 ve A-6 mekânlarının doğusunda yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalarına ilk etapta taş ve hafriyat temizliği ile başlanmıştır. Çalışmalar esnasında mekânın kuzeyinde dört ayrı mekân tespit edilmiş ve duvar takip sistemi ile mekânlar ortaya çıkarılmıştır. Açmanın güneyinde ise moloz taşlar temizlenmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda mekânın güney duvarı kısmen ortaya çıkarılmış ve A-5 mekânı içerisinde 9 adet mekân tespit edilmiştir. Bu mekânlar birbirine komşu ve benzer planı tekrar etmektedirler. Örgü sisteminde araları irili ufaklı düzgün olmayan aynı taş dizileri kullanılarak bölünmüştür. Bazı mekânların içerisinde üst kata çıkış için basamaklar olduğu tespit edilmiştir (Fotoğraf 9-Fotoğraf 10).

3.1.19. A-5 1 NOLU MEKÂN

Mekân; A-5 Mekânının kuzeyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları 2012 yılında moloz taşlarının kaldırılması ile ön temizlik çalışmasının ardından seviye inme çalışması yapılmıştır. (A. Boran, Y. Karaca ve diğerleri 2013: 142) A-5 Mekânında yapılan temizlik ve arkeolojik kazı çalışmaları esnasında kareye yakın dikdörtgen planlı bir mekân tespit edilmiş ve kazısı tamamlanmıştır. Bu mekânın ölçüleri şu şekildedir; kuzey duvar 5,80 m, doğu 3,42 m, güney duvar 4,95 m, batı 3,76 m ve ortalama derinlik 0,77 m'dir.

3.1.20. A-5 2 NOLU MEKÂN

Mekân; A-5 mekânının kuzeyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları 2012 yılında moloz taşlarının kaldırılması ile ön temizlik çalışmasının ardından seviye inme çalışması yapılmıştır. (A. Boran, Y. Karaca ve diğerleri 2013: 142) 2020 yılı yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda mekânın ölçüleri şu şekildedir; batı yön 1,87 m, güney yönde yer alan duvar 6,03 m, doğu yön 1,39 m, kuzey duvar 5,36 m ortalama derinlik 0.33 m'dir. Arkeolojik kazısı yapılan mekânın zemin seviyesinde 1,46 x 1,78 m ölçülerinde düzgün kesme taşlı sıralı zemin bulunmuş ve koruma amacı ile üzeri kapatılarak kazı çalışmaları sonlandırılmıştır.

3.1.21. A-5 3 NOLU MEKÂN

Mekân; A-5 mekânının kuzeyinde, A-5 K 2 Nolu mekânın doğusuna konumlanmaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları 2012 yılında moloz taşlarının kaldırılması ile ön temizlik çalışmasının ardından seviye inme çalışması yapılmıştır. (A. Boran, Y. Karaca ve diğerleri 2013: 142) 2020 yılı yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan mekân, kareye yakın dikdörtgen planlı olup kuzeybatı köşede yer alan 0,73 m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Arkeolojik kazısı tamamlanan mekânın genel ölçüleri şu şekildedir; Batı duvar 3,95 m, doğu duvarı 4,80 m, kuzey duvar 5,65 m, güney duvar 5,44 m' ve ortalama derinlik 1,30 m'dir. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkarılan, mekânın kuzeyinde ve doğusunda yer alan duvarlar geçici olarak koruma altına alınmıştır. Bu onarım her aşaması belgelenmiştir.

3.1.22. A-5 4 NOLU MEKÂN

Mekân; A-5 Mekânının kuzeyinde, A-6 Burcu doğusunda yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalar 2012 yılında moloz taşlarının kaldırılması ile ön temizlik çalışmasının ardından seviye inme çalışması yapılmıştır. (A. Boran, Y. Karaca ve diğerleri 2013: 142) 2020 yılı arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda mekân tamamen ortaya çıkarılmıştır. Mekâna kuzeybatı köşede bulunan 0,80 m genişliğindeki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Arkeolojik kazısı tamamlanan mekânın genel ölçüleri şu şekildedir; doğu duvar 5,20 m, güney duvar 6,13, batı duvar 4,80 m, kuzey duvar 6,20 m ve son olarak mekânın ortalama derinliği 1,10 m'dir.

Çalışmalar sonucu mekânın batısında yer alan duvar geçici olarak onararak koruma altına alınmıştır. Bu onarımın her aşaması belgelenmiştir.

3.1.23. A-5 A MEKÂNI

Mekân; A-5 mekânı içerisinde, A-5 K3 nolu mekânın güneyinde yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan kare planlı mekâna, kuzey cephede bulunan 0,95 m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Mekânın kazı ve temizliği tamamlanmış olup ölçüleri şu şekildedir; kuzey duvar 5,40 m, batı duvar, 4,25, güney duvar 6,06 m doğu duvar, 4,22 m ve son olarak ortalama derinlik 1,70 m'dir.

3.1.24. A-5 B MEKÂNI

Mekân; A-5 mekânı içerisinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı ve temizlik çalışmalarında ortaya çıkarılan dikdörtgen planlı mekâna doğu cephede bulunan 0,90 m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Bu mekânın ölçüleri şu şekildedir; doğu duvar, 3,30 m, batı duvar, 4,17 m, kuzey duvar, 5,41, güney duvar 5,46 m ve çalışma yapılan mekânın derinliği ise ortalama 1.80 m'dir. İnilen seviyede mekânın güney duvarı önünde kuzey yönde 3,90 m uzunluğunda, duvar hattı tespit edilmiştir. Devam eden çalışmalarda 1,10 x 0,85 m ölçülerinde iki basamaklı merdiven bulunmuştur. Bu merdiven mekânın doğu duvarına bitişik ve kapı açıklığının güneyinde yer almaktadır.

3.1.25. A-5 C MEKÂNI

Mekân; A-5 mekânı içerisinde yer alır. Arkeolojik kazı ve temizlik çalışmalarında 1,06 m derinlikte kazı yapılmış ve mekânın cephe duvarları

bu kotta ortaya çıkmıştır. Doğu cephede bulunan 0,90 m genişlikteki kapı açıklığından giriş sağlanan dikdörtgen planlı mekânın genel ölçüleri şu şekildedir; kuzey duvar 6,84 m, güney duvar 6,66 m, doğu duvar 3,58 m, batı duvar 3,38 m ölçülerindedir. Kuzey ve güney duvar da A-5 Mekânına ait tonozun tahrip olmuş izleri görülmektedir. Çalışmalar sonucu batıda yer alan duvarın geçici koruması yapılmıştır.

3.1.26. A-5 D MEKÂNI

Mekân; A-5 Mekânı içerisinde, A-7 Mekânının doğusunda yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda mekânın ölçüleri şöyledir; doğu duvar 7,48 m, kuzey duvar 5,05 m, batı duvar 7,45 m, güney duvar 5,10 m ve derinlik ise 1,48 m olarak ölçülmüştür.

Mekânın güneybatı köşesinde, doğu- batı yönde 3,10 m, kuzey- güney yönde 3,50 m ölçülerinde bir alanda sondaj çalışması yapılmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalarda, üç kademeli olarak seviye inilmiştir. En alt seviye 1,40 m derinliğe sahiptir. İnilen bu seviyede ana kaya zemine ulaşılmıştır. Sondaj çalışmaları esnasında A-5 Mekânı ana duvarına ve aynı zamanda D Nolu mekânın güney duvarına destek amacıyla yapılmış, 0,95 x 0,90 m ölçülerinde taş malzemedan yapılmış payanda ortaya çıkarılmıştır. Mekânın arkeolojik kazı çalışmaları sonlandırılmıştır.

3.1.27. A-5 E MEKÂNI

Mekân; A-5 Mekânı içerisinde ve güneyinde yer almaktadır. Mekâna B Mekânına açılan 0,90 m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan mekânın genel ölçüleri şu şekildedir; Güney duvar 5,12 m, kuzey duvar 5,07 m, batı duvar 2,96 m, doğu duvar 2,78 m ve son olarak ortalama derinlik 1,90 m'dir. İnilen seviyede, mekânın güney batısında 0,30 m kalınlığında, 0,97 m uzunluğunda bir önce ki döneme ait duvar kalıntısı bulunmuştur. Kazı çalışmaları esnasında doğu duvarda, devşirme malzeme kullanıldığı görülmüştür.

3.1.28. A-5 F MEKÂNI

Mekân; A-5 Mekânı içerisinde ve A-7 Mekânının doğusunda yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalarında mekânın duvarları tamamen ortaya çıkarılmış ve güney duvarda 1,82 m genişlikte, 1,85 m yükseklikte yuvarlak kemer, kuzeydoğu köşede ise dört basamaklı, ortalama 1,00 m genişlikte

merdiven ortaya çıkarılmıştır. Kuzey duvarda yer alan 1,14 m genişliğinde ki kapı açıklığından girişi sağlanan mekânın ölçüleri şu şekildedir; doğu duvar 3,33 m, güney duvar 5,53 m, batı duvar 3,56 m kuzey duvar 4,97 m ve son olarak ortalama derinlik 1,20 m'dir. Kazılar sonucu ortaya çıkarılan duvarlardan batıda yönde yer alan duvarın yıkık vaziyette olduğu görülmüş ve özgün hali kaba yontu taşlarla desteklenip koruma altına alınmıştır.

3.1.29. A-5 G MEKÂNI

Mekân; A-5 Mekâni içerisinde yer almaktadır. A mekânının kuzeyinde bulunan 0,95 m genişliğinde ki kapı açıklığından ve mekânın batısında, E mekânına açılan 1,05 m genişliğinde ki her iki kapı açıklığından mekâna giriş sağlanmaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda mekânın genel ölçüleri şu şekildedir; batı duvar 4,67 m, kuzey duvar 2,60 m, doğu duvar 4,16 m, güney duvar 2,90 m ve ortalama derinlik 0,80 m'dir. Mekândaki kazı çalışmaları sona ermiştir.

3.1.30. A-5 H MEKÂNI

Mekân; A-5 Mekânının içerisinde, A mekânının güneyine konumlanmaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalarında A mekânın güneyinde yer alan 0,95 m genişliğinde ki kapı açıklığından mekâna giriş olduğu tespit edilmiştir. Mekânın genel ölçüleri şu şekildedir; batı duvar 4,05 m, kuzey duvar 3,16 m, doğu duvar 2,77 m, güney duvar 3,80 m ve son olarak derinlik ortalama 0,80 m'dir. Mekândaki kazı çalışmaları tamamlanmıştır.

3.1.31. A-5 I MEKÂNI

Mekân; A-5 Mekânının içerisinde, H mekânının kuzeyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda mekânın genel ölçüleri şu şekildedir; doğu yönde duvar tespit edilememiş olup 5,00 m, güney duvar 5,75 m, batı duvar 2,40 m, güney duvar 4,40 m ölçülerindedir. Mekânın ortalama derinliği 0,95 m'dir. Arkeolojik kazı çalışmaları esnasında mekânın güney duvarında 1,14 m genişliğinde ocak nişi tespit edilmiş ve bu mekânın mutfak ile inilti olduğu varsayılmaktadır.

3.1.32. A-4 I NOLU MEKÂN

Mekân; A-3 mekânı batısında, A-4B 3 mekânı doğusunda yer almaktadır. Arkeolojik çalışmaları sonucu ortaya çıkarılan mekâna, batıda yönde

bulunan 1,10 m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Bu açıklığın güneyinde üç basamaklı bir merdiven yer alır. Mekânın ölçüleri şu şekildedir; güney duvar 4,80 m, doğu duvar 3,50 m kuzey duvar 3,40 m batı duvar 4,40 m ve ortalama derinlik seviyesi 1,30 m'dir. Mekânda arkeolojik kazı çalışmaları tamamlanmıştır (Fotoğraf 11-Fotoğraf 12).

3.1.33. A-4 2 NOLU MEKÂN

Mekân; A-4 1 Nolu mekânın kuzeyinde A-3 mekânının batısında yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkarılan mekâna güneyde yer alan 0,90 m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. 1,30 m derinliğe inilen mekânın ölçüleri şu şekildedir; güney duvar 3,05 m, kuzey duvar 4,20 m, batı duvar 3,80 m olup doğu yönde duvar tespit edilememiş ve mekândaki kazı çalışmaları sona ermiştir.

3.1.34. A-4 3 NOLU MEKÂN

Mekân A-4 2 Nolu mekânın kuzeyinde, A-3 mekânı batısında yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkarılan bu mekânda herhangi bir giriş açıklığı tespit edilememiştir. Ortalama 1,75 m seviye inilen mekânın genel ölçüleri şu şekildedir; batı duvar 2,85m, doğu duvar 2,88 m, kuzey duvar 1,30 m, güney duvar 1,30 m olarak ölçülmüştür.

3.1.35. A-4 4 NOLU MEKÂN

Mekân, A-4 3 Nolu mekânın doğusunda, A-3 Nolu mekânın batısında yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucu doğu batı doğrultusunda 1,75 m, kuzey-güney doğrultusunda 2,20 m ölçülerinde ki mekânda ortalama 1,22 m seviye inilmiştir. Arkeolojik kazısı yapılan mekânın batı yönünde önceki döneme ait olduğunu düşündüğümüz 1,75 m uzunluğunda bir duvar tespit edilmiştir. Mekânın diğer yönlerinde herhangi bir duvar örgüsüne ulaşılamamış ve kazı çalışmaları tamamlanmıştır.

3.1.36. A-4 5 NOLU MEKÂN

Mekân; A-4 4 Nolu mekânın batısında, A-4 mekânının kuzey duvarına bitişik vaziyettedir. Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucu 2,60 x 1,30 m ölçülerinde ortaya çıkarılan mekânda 1,90 m derinliğe inilmiştir. İnilen bu seviyede batıda ve kuzey yönde A-4 mekânının duvarları tespit edilmiştir. Doğuda ve güney yönde ise herhangi bir duvar örgüsüne rastlanılmamış mekânın kazısı bu şekilde tamamlanmıştır.

3.1.37. A-4 B2 NOLU MEKÂN

Mekân; A-4 B1 nolu açmanın güneyinde, A-2 Mekânı batısında yer konumlanmaktadır. Yüzeyle bulunan yabancı ot ve hafriyatın alınmasından sonra başlayan Arkeolojik kazı çalışmalarında, kareye yakın planlı bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Güneyde yer alan 1,16 m genişliğinde ki kapı açıklığından girişi sağlanan mekânın ölçüleri şu şekildedir; doğu ve batı duvar 4,70 m, kuzey duvar 4,30 m, güney duvar ise 1,20 m'dir. Arkeolojik kazısı yapılan mekânın ortalama derinliği 1,25 m'dir. Bu seviyede mekânın kazı çalışmaları tamamlanmıştır.

3.1.38. A-4 B3 NOLU MEKÂN

Mekân; A-4 B2 Nolu Mekânın güneyinde, A-4 Nolu mekânın batısında yer alır. Arkeolojik kazısı yapılan çalışmalar sonucu dikdörtgen planlı bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna kuzeyde bulunan 1,16 m genişliğinde ki açıklıktan giriş sağlanmaktadır. Kazı çalışmaları sonucu mekânın ölçüleri şu şekildedir; Doğu duvar 5,40 m genişliğinde olup duvarın ortasında 1,30 m genişliğinde açıklık tespit edilmiştir. Batı duvar 4,67 m genişliğinde ve 0,77 m genişliğinde ki nişe sahiptir. Kuzey duvar ise 1,20 m genişliğinde olup güneyde duvar tespit edilememiştir. Mekânın ortalama derinliği 1,00 m'dir.

3.1.39. A-4 B4 MEKÂNI

Mekân; A-4 mekânı batısında, A-21 I. Yolun kuzeyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalarında ortalama 0,75 m kadar derinliğe inilmiştir. Bu seviyede mekânın kuzeyinde ve doğusunda olmak üzere iki duvar hattı tespit edilmiştir. Kuzey duvarı 2,70 m, doğu duvarı ise 1,80 m uzunluğundadır. Mekânın arkeolojik kazı çalışmaları sonlandırılmıştır.

3.1.40. A-4 B5 MEKÂNI

Mekân; A-4 Mekânı batısında, A-4 B6 Mekânı kuzeyinde yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda 4,60 x 3,50 m ölçülerinde bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna, kuzeydoğu köşede bulunan 0,58 m genişlikteki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Ortalama 1,10 m derinliğe inilen mekânın güney batı köşesinde, 1,10 x 0,70 m ölçülerinde bir seki tespit edilmiş, çalışmalar bitirilmiştir.

3.1.41. A-4 B6 MEKÂNI

Mekân; A-4 Mekânı batısında, A-4 B5 mekânı güneyinde yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında 3,60 x 1,80 m ölçülerinde bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna, kuzeyde cephede bulunan 0,58 m genişliğinde ki kapı açıklığından girilmektedir. Ortalama 1,10 m seviye derinliğe inilen mekânın güneydoğu köşesinde duvar üzerinde 0,35 m genişliğinde bir niş tespit edilmiştir. Arkeolojik kazı çalışmaları esnasında mekânın güneyinde 0,90 m derinlikte 1,20 x 1,00 m ölçülerinde taş kaplı zemin tespit edilmiş, koruma altına alınmış ve çalışmalar bitirilmiştir.

3.1.42. A-21 I. YOL 6 NOLU MEKÂN

Mekân; A-21 I. yolun kuzeyinde, 6 A Mekânının güneyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalar 2012 yılında moloz taşlarının kaldırılması ile ön temizlik çalışmasının ardından seviye inme çalışması yapılmıştır. (A. Boran, Y. Karaca ve diğerleri 2013: 150) 2020 yılı yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan mekân 4,70 x 4,10 m ölçülerinde olup bu sezon yapılan çalışmalarda ortalama 0,70 m seviye inilmiş ve arkeolojik kazı çalışmaları sonlandırılmıştır.

3.1.43. A-21 I. YOL 6 A MEKÂNI

Mekân; A-21 I. Yolun kuzeyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalar 2012 yılında moloz taşlarının kaldırılması ile ön temizlik çalışmasının ardından seviye inme çalışması yapılmıştır. (A. Boran, Y. Karaca ve diğerleri 2013: 150) 2020 yılı yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan mekân 3,40 x 3,20 m ölçülerindedir. Kazı çalışmaları yapılan mekânda ortalama 0,70 m seviye inilmiştir. İnilen seviyede mekânın doğusunda, kuzey güney doğrultuda uzanan 3,20 m uzunluğunda bir önceki döneme tarihlenen duvar hattı bulunmuştur. Mekândaki arkeolojik kazılar bitirilmiştir.

3.1.44. ŞAPEL D1 NOLU AÇMA

Açma; Şapelin doğusunda, A-3 Nolu mekânın kuzeyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalar 2017 yılında moloz taşlarının kaldırılması ile ön temizlik çalışmasının ardından seviye inme çalışması yapılmıştır. (A. Boran, H. Sözlü ve R. Aykaç 2019: 137) 2020 yılı yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda ise ortaya çıkarılan açma 15,10 x 5,80 m ölçü-

lerinde bir alan olduğu ortaya çıkmıştır. Bu alanda ortalama 2,40 m kadar seviye inilmiştir. İnilen seviyede doğu batı doğrultusunda uzanan 7,50 m uzunluğunda duvar tespit edilmiştir. Bu duvara 2,80 m uzaklıkta üç adet mezar bulunmuştur. Kazı ve belgeleme çalışmaları sonrasında mezarlar korumaya alınmıştır. Açmadaki çalışmalar sonlandırılmıştır.

3.1.45. A-21 I. YOL 1A MEKÂNI

Mekân; A-21 mekânı batısında, A-3 mekânı güneyinde yer alır. Mekânda ilk arkeolojik kazı çalışmaları 2012 yılında yapılmıştır. Ortaya çıkarılan kare plana yakın mekânın, 2020 yılı kazı çalışmaları öncesinde mevcut ölçüleri şu şekildedir; batı duvar 2,42 m, doğu duvar 2,53 m, kuzey duvar 3,23 m, güney duvar 3,30 m ve son olarak mevcut seviyesi 1,23 m'dir. Bu sezon yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında mekânın kuzey-doğusunda doğal tahribattan dolayı yıkıntı toprak katmanı temizlenmiştir. Mekânın kuzey batısında devam eden kazı ve temizlik çalışmalarında 2,30 x 3,00 m ölçülerinde, 0,60 m yüksekliğe sahip seki bölümü bulunmuştur. Seki içerisinde devam temizlik çalışmalarında 0,70 m seviye inilmiş ve bu seviyede bir önceki döneme ait olduğu düşünülen duvar örgüsü tespit edilmiştir. Bu duvar 2,20 m uzunluğunda olup açığa çıkarılmış, mekândaki kazı çalışmaları sonlandırılmıştır.

3.1.46. A-21 I. YOL 1B MEKÂNI

Mekân; A-21 mekânı batısında, A-3 mekânı güneyinde, A-21 I. Yol A Mekânının batısında yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında kare plana yakın bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Ortalama 1,15 m seviye inilen mekânın genel ölçüleri şu şekildedir; batı duvar 3,30 m, kuzey duvar 4,75 m, doğu duvar 4,02 m, güney duvar 3,96 m'dir. Doğuda ve güneyde olmak üzere iki adet kapı açıklığı bulunan mekânın güney duvarında iki adet niş tespit edilmiştir. Doğudan batıya doğru birinci niş 0,75 m, ikinci niş 0,96 m genişliktedir. Mekânın arkeolojik kazı çalışmaları sonlandırılmıştır.

3.2. 3.2. 2021 YILI KAZI ÇALIŞMALARI

2021 yılı 12 Haziran günü ilk aşama olan belgeleme ve temizlik, sonrası 2021 kazı programına göre kazı çalışması başlamış, 31 Aralık 2021 gününe kadar devam etmiş ve başarılı bir şekilde tamamlanmıştır (Fotoğraf 17-Fotoğraf 18).

3.2.1. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU A MEKÂNI

Mekân Caminin batısında, A-21 I. Yol Güneyi B Koridorunun güney batısında yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkarılan dikdörtgen planlı mekân 3,50 x 4,10 m ölçülerindedir. Çalışmalar esnasında Güney duvarda yer alan 0,70 m genişliğinde ki kapı açıklığından “M” mekânına geçişin sağlandığı tespit edilmiştir. Mekânın kuzey ve doğu duvarları tespit edilememiş olup ortalama 1,00 m kadar seviye inilmiş ve mekânda çalışmalar tamamlanmıştır.

3.2.2. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU B MEKÂNI

Mekân; Caminin ve A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru A Mekânının batısında, yaklaşık 1,20 m üst kotunda yer almaktadır. Yapılan arkeolojik çalışmaları sonucu ortaya çıkarılan kare planlı mekân 4,50 x 5,10 m ölçülerindedir. Mekâna güneydoğu ve güneybatı olmak üzere iki yönden giriş yapıldığı tespit edilmiştir. Güneydoğu da yer alan kapı açıklığı 0,90 m, güney batıda yer alan kapı açıklığı ise 1,10 m genişliğindedir. Ortalama 1,30 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı 0,60 m'dir. Mekânın kuzey doğu köşesinde, kuzey duvarına 0,70, doğu duvara 0,50 m uzaklıkta bir sarnıç ağızı tespit edilmiştir. Sarnıcın ağız çapı 0,50 m'dir. Daire formundaki bu ağızdan sarnıca giriş sağlanmaktadır. Mekândaki arkeolojik kazılar tamamlanmıştır.

3.2.3. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU C MEKÂNI

Mekân; Caminin ve A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru B mekânının batısında yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılan dikdörtgen planlı mekân 3,10 x 5,20 m ölçülerindedir. Ortalama 1,50 m seviye inilen mekâna kuzeybatı ve güneydoğu olmak üzere iki yönden giriş yapılmaktadır. Kuzeybatıda yönde yer alan açıklık 0,80 m, güneydoğu köşede yer alan açıklık 1,20 m genişliğindedir. Mekânın duvar kalınlığı ortalama 0,75 m'dir. Mekândaki arkeolojik kazı çalışmaları tamamlanmıştır.

3.2.4. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU D MEKÂNI

Mekân; caminin ve A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru C mekânının batısında yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkarılan kareye yakın dikdörtgen planlı mekân 2,50 x 3,40 m ölçülerindedir. Yaklaşık 1,50 m seviye inilen mekâna, kuzey doğu köşede bulunan 0,80

m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Mekânın duvar kalınlığı 0,60 m olup, kazı çalışmaları tamamlanmıştır.

3.2.5. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU E MEKÂNI

Mekân; caminin batısında, A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru D mekânının güneyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucu doğu-batı doğrultusunda, derinlemesine dikdörtgen planlı, 4,60 x 8,60 m ölçülerinde bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Yaklaşık olarak 1,40 m seviye inilen mekâna kuzey doğu köşede yer alan 1,30 m genişliğinde ki kapı açıklığından mekâna giriş yapılmaktadır. Mekânı kuzey- güney doğrultusunda iki ye bölen 4,30 m uzunluğunda bir duvar bulunmaktadır. Bu duvarın batı duvara olan uzaklığı 2,70 m'dir. Mekânın duvar kalınlığı 0,60 m'dir. Mekândaki arkeolojik kazı çalışmaları tamamlanmıştır.

3.2.6. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU F MEKÂNI

Mekân; caminin batısında, A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru E Mekânının güneyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkarılan kare planlı mekân 4,90 x 4,90 m ölçülerindedir. Yaklaşık 1,40 m seviye inilen mekâna kuzey batı köşede yer alan 1,70 m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Mekânın duvar kalığı ortalama 0,55 m'dir. Çalışma yapılan alandaki kazı çalışmaları sonlandırılmıştır.

3.2.7. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU G MEKÂNI

Mekân; caminin batısında, A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru H Mekânının güneyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkarılan dikdörtgen planlı mekân 5,70 x 9,20 m ölçülerindedir. Mekânın duvar kalınlığı 0,70 m'dir. Yaklaşık 0,80 m seviye inilen mekânın batı duvarı zemin seviyesine kadar yıkılmış vaziyettedir. Bu duvarın belgelenmesi ve geçici koruması yapılmıştır. Ayrıca mekândaki kazı çalışmaları tamamlanmıştır.

3.2.8. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU H MEKÂNI

Mekân; Caminin batısında A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru G mekânının kuzeyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan dikdörtgen planlı mekân 2,10 x 5,70 m ölçülerindedir. Mekâna güney batı köşe ve kuzey duvardan olmak üzere iki ayrı açıklıktan giriş sağlan-

maktadır. Güneybatı köşe de ki açıklık 1,20 m, kuzey duvarda ki açıklık ise 0,95 m genişliğindedir. Mekânda ortalama 0,60 m seviye inilmiş olup duvar kalınlığı yaklaşık 0,65 m'dir. Mekândaki kazı çalışmaları bu şekilde tamamlanmıştır.

3.2.9. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU I MEKÂNI

Mekân; Caminin batısında, A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru H mekânının kuzeyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucu kare planlı 2,20 x 3,60 m ölçülerinde bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna güney batı ve kuzey doğu olmak üzere iki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Güney batı köşedeki açıklık 1,10 m, kuzey doğu köşede yer alan açıklık 1,00 m genişliğindedir. Mekânda ortalama 1,10 m seviye inilmiş olup duvar kalınlığı yaklaşık 0,50 m'dir. Kazılar sonucu mekânı doğu-batı doğrultusunda ikiye bölen 3,40 m genişliğinde erken dönem duvar hattı tespit edilmiştir. Bu duvar güney duvara 2,30 m uzaklıktadır. Mekândaki arkeolojik kazılar sonlandırılmıştır.

3.2.10. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU K MEKÂNI

Mekân; Caminin batısında A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru I mekânının doğusunda yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalarında sonucu ortaya çıkarılan "L" planlı mekân 4,70 x 6,50 m ölçülerindedir. Mekâna girişin sağlandığı herhangi bir kapı açıklığı tespit edilememiş olup kazı çalışmalarında ortalama 1,10 m seviye inilmiştir. Mekânın duvar kalınlığı ortalama 0,60 m'dir. Kazı çalışmaları bu ölçülerde tamamlanmıştır.

3.2.11. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU L MEKÂNI

Mekân; Caminin batısında A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru K mekânının kuzeyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucu dik-dörtgen planlı, 2,70 x 6,20 m ölçülerinde bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna giriş için kullanılan herhangi bir kapı açıklığı tespit edilememiştir. Mekândaki kazılar tamamlanmıştır. Yaklaşık 1,00 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı ortalama 0,60 m'dir.

3.2.12. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU M MEKÂNI

Mekân; Caminin batısında, A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru L Mekânının kuzeyinde yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında

3,70 x 4,20 m ölçülerinde dikdörtgen planlı bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna kuzey doğu köşe ve kuzey yön olmak üzere iki kapı açıklığından giriş sağlamaktadır. Kuzey doğu köşedeki açıklık 0,80 m, kuzey duvarda ki açıklık 0,60 m genişliğindedir. Mekânın kuzey duvarında 0,60 x 0,65 m ölçülerindeki işlik şipolyen malzeme olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Ortalama 1,20 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı yaklaşık 0,65 m'dir.

3.2.13. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU N MEKÂNI

Mekân; Caminin ve A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru M Mekânının batısında yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalarında dikdörtgen planlı 2,15 x 4,10 m ölçülerinde bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna kuzey batı ve güney batı olmak üzere iki yönden giriş sağlanmaktadır. Kuzey batı köşede yer alan giriş 1,03 m, güney batı köşede yer alan kapı 0,90 m genişliğindedir. Mekânın doğu duvarında, 0,80 m genişliğinde kemerli ocak nişi tespit edilmiş ancak iç kısmında ki toprak kemeri desteklediği için boşaltılmamıştır. Bu ocak nişi mekânın mutfak olarak kullanıldığının bir göstergesi olmalıdır. Ortalama 1,50 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı yaklaşık 0,60 m'dir.

3.2.14. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU O MEKÂNI

Mekân; Caminin batısında, A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru M Mekânının batısında yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında kare planlı 30,20 x 3,25 m ölçülerinde bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna kuzeybatı da ve güneybatı da bulunan iki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Kuzey batıda yer alan kapı açıklığı 1,03 m, güneybatıda yer alan kapı açıklığı 0,80 m genişliğindedir. Ortalama 1,60 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı ortalama 0,55'dir. Mekândaki arkeolojik kazı çalışmaları tamamlanmıştır.

3.2.15. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU P MEKÂNI

Mekân; Caminin batısında, A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru F Mekânının batısında yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda dikdörtgen planlı, 3,20 x 5,60 m ölçülerinde bir mekân ortaya çıkarılmış, fakat mekânın kuzey ve güney yönünde duvar tespit edilememiş kazı çalışmaları sonlandırılmıştır.

3.2.16. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU R MEKÂNI

Mekân; Caminin batısında, A-21 I. Yol Güneyi B Koridoru P Mekânının güneyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda 3,10 x 4,30 m ölçülerinde dikdörtgen planlı bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna giriş doğu duvarda yer alan 0,90 m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Ortalama 1,00 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı yaklaşık 0,50 m'dir.

3.2.17. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU S MEKÂNI

Mekân; caminin batısında A-21 I. Yol Güneyi B koridoru R mekânının güneyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda dikdörtgen planlı 2,60 x 4,70 m ölçülerinde bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna kuzey doğu ve güney doğu olmak üzere iki yönden girişin sağlandığı kapı açıklıkları tespit edilmiştir. Kuzeydoğu da yer alan açıklık 1,20 m, güneydoğuda yer alan açıklık 1,00 m genişliğindedir. Mekânın batı ve güney duvarında iki niş bulunmaktadır. Batı duvardaki niş 1,10 m, güney duvarda ki niş 0,40 m genişliğindedir. Ortalama 0,80 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı 0,60 m'dir.

3.2.18. A-21 1. YOL GÜNEYİ B KORİDORU S-1 MEKÂNI

Mekân; caminin batısında A-21 I. Yol Güneyi B koridoru S mekânının kuzeyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalarında dikdörtgen planlı 4,30 x 5,50 m ölçülerinde bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna güneydoğu köşede bulunan kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Ortalama 1,10 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı yaklaşık 0,75 m olarak ölçülerindedir.

3.2.19. A-20 BURCU ÖNÜ 2 NOLU MEKÂN

Mekân; A-20 Burcunun güneyinde, A-19 mekânı batısında yer almaktadır. Kazı çalışmaları esnasında kalenin kuzey sur duvarına bitişik olarak konumlandırılmış 2,85 x 4,20 m ölçülerinde dikdörtgen planlı bir mekân tespit edilmiştir. Mekâna güney doğu köşede yer alan 0,70 m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Ortalama 0,90 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı 0,65 m'dir (Fotoğraf 19-Fotoğraf 20).

Kazı çalışmalarında mekânın güney duvarında, Bizans dönemine tarihli üzerinde haç motifi bulunan mimari plastik şipolyen malzeme olarak kullanılmıştır.

3.2.20. A-20 BURCU ÖNÜ 3 NOLU MEKÂN

Mekân; A-20 Burcunun güneyinde, A-19 mekânı batısında yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında kalenin kuzey sur duvarına bitişik olarak konumlandırılmış 3,20 x 4,10 m ölçülerinde dikdörtgen planlı bir mekân tespit edilmiştir. Mekâna girişin sağlandığı herhangi bir kapı açıklığı tespit edilememiştir. Ortalama 0,80 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı 0,60 m'dir.

3.2.21. A16 KUZEYİ 30 NOLU MEKÂN

Mekân; A-16 mekânı kuzeyinde, A- 20 Burcu güneyinde yer almaktadır. Arkeolojik kazı çalışmalarında 3,90 x 5,40 m ölçülerinde dikdörtgen planlı bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Mekâna Batı cephede bulunan 0,90 m genişlikteki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Ortalama 0,40 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı 0,65 m ölçülerindedir.

3.2.22. A16 KUZEYİ 31 NOLU MEKÂN

Mekân; A-16 mekânı kuzeyinde, A-20 Burcu güneyinde yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında 3,50 x 3,60 m ölçülerinde kare planlı bir mekân tespit edilmiştir. Mekâna doğu ve kuzey yönden olmak üzere iki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır. Doğu da ki açıklık 0,90 m, kuzeyde ki açıklık 0,80 m genişliğindedir. Ortalama 0,70 m seviye inilen mekânın duvar kalınlığı 0,65 m olarak belirlenmiş ve arkeolojik kazı tamamlanmıştır.

3.2.23. A16 KUZEYİ 32 NOLU MEKÂN

Mekân; A-16 mekânı kuzeyinde, A- 20 Burcu güneyinde yer almaktadır. Yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında 3,80 x 4,20 m ölçülerinde kareye yakın dikdörtgen planlı bir mekân tespit edilmiştir. Mekâna güney cephe üzerinde yer alan 1,40 m genişliğinde ki kapı açıklığından giriş sağlanmaktadır.

3.2.24. B-7 / 3 NOLU AÇMA

Açma kalenin güney surunun dışında, 10 Nolu sarnıcın doğusunda yer almaktadır. Ana kaya zemin üzerinde yer alan açma 1,30 x 1,70 m ölçülerindedir. Ortalama 1,60 m seviye inilen açmada ana kayanın dokusu ortaya çıkarılmış, açmanın kazısı tamamlanmıştır (Fotoğraf 21-Fotoğraf 22).

3.2.25. B-7 / 4 NOLU AÇMA

Açma kalenin güney surunun dışında, 10 Nolu sarnıcın güneyinde yer almaktadır. Doğu – batı doğrultusunda dikdörtgen planlı açma 2,10 x 4,50 m ölçülerindedir. Ortalama 1,50 m seviye inilen açmada ana kaya doku ortaya çıkarılmıştır.

3.2.26. B-7 / 5 NOLU AÇMA

Açma 10 Nolu sarnıcın batısında yer almaktadır. Açmanın doğu duvarı, sarnıcın batı duvarı konumundadır. 1,95 x 5,40 m alanda yapılan kazı çalışmalarında zemine ulaşılmış ve zeminin ana kaya olduğu tespit edilmiştir.

3.2.27. B-7 / 6 NOLU AÇMA

Açma 10 Nolu sarnıcın batısında yer almaktadır. Doğu- batı doğrultusunda dikdörtgen planlı 1,80 x 4,80 m ölçülerinde ki açmada yapılan kazılar sonucu ana kaya zemine ulaşılmıştır. Ortalama 1,20 m seviye inilen açmanın batısında ve doğusunda duvar hattı ortaya çıkarılmıştır.

4. KAZI ALANINDA YAPILAN GEÇİCİ KORUMA ÇALIŞMALARI

2020-2021 yılı kazı çalışmalarının son aşaması olan koruma ve güçlendirme çalışmaları; kazısı yapılan ve daha önceki yıllarda kazısı tamamlanan ancak yıkılma tehlikesi olan bölümlerde gerçekleştirilmiştir. Kısmen yıkılmış olan mekânların duvar örgüsü tamamlanmış, zayıf kısımlar ahşap destekler ile güçlendirilmiştir.

5. SİLİFKE KALESİ KAZISI 2020-2021 YILI İNVENTERLİK-ETÜTLÜK ESERLER

2020 yılında Silifke kalesi arkeolojik kazı çalışmalarında pişmiş topraktan yapılmış günlük kullanım eşyaları (dip parçaları, ibrik, kemik obje-

ler, küpe, tütsü kabı) ağırşak, mühür, mermi bilezik, yüzükler, lüleler, sik-keler. Ayrıca taş malzemeden yapılmış el baltası, bileği taşı gibi el aletleri arkeolojik çalışmalar sonucunda ortaya çıkartılmış türü ve malzemesine göre sınıflandırılmıştır. Temizleme, koruma ve restorasyon çalışmaları yapılan eserlerden envanterlikler belirlenerek müzeye teslim edilmiştir (Fotoğraf 13-Fotoğraf 14-Fotoğraf 15-Fotoğraf 16).

2021 yılı Silifke kalesi kazılarında ortaya çıkarılan; pişmiş toprak kap kacak, günlük kullanım eşyaları (kandil, obje, gövde parçası, ağız, kulp, emzik, boyun ve dip parçaları), lüleler, tuğla parçaları, bakır kap çeşitleri, demir alet ve araçlar, cam madeni ve cam eserler (günlük kullanım eşyaları, el aletler ve çeşitleri, objeler) mimari plastik çeşitleri gibi günlük olarak teslim alınan eserlerin iki aşamalı temizlik çalışması yapılmıştır. Temizlenen ve ayrıştırılan eserler kendi içerisinde malzemesi ve türüne göre sınıflandırılmaktadır. Belgeleme çalışması adı altında tüm eserler monopot ve tripot sisteminde, ölçekli zemin üzerinde detaylı ve genel olarak fotoğraflanmıştır (Fotoğraf 23-Fotoğraf 24-Fotoğraf 25-Fotoğraf 26).

SONUÇ

2020 yılında; Arkeolojik kazı, belgeleme, temizlik ve geçici koruma aşaması olmak üzere dört aşama halinde yapılmıştır.

Arkeolojik kazı ve temizlik çalışmaları 5 adet sarnıç, B4 mekânı ve çevresindeki mekânlar, A8 kuzeyi, A6 Burcu iç, dış, doğu ve batısı, A4 ve A5 mekânları içerisinde yer alan mekânlarının kazıları yapılmış ve tamamlanmıştır. Kazı alanında yapılan çalışmaların ardından 2020 yılı kazı sezonunda ortaya çıkarılan buluntuların tasnif ve depo çalışmaları yapılmış, kazı buluntularının kazı alanlarının fotoğraf ve çizim işlemleri başarılı bir şekilde tamamlanmıştır.

Arkeolojik kazı sonucunda ortaya çıkarılan duvarlar güçlendirilmiş ve geçici koruma çalışmaları yapılmıştır. Bu yıl yapımına başlanılan restorasyon çalışmaları A21 mekânı (cami) ve çevresinde birbirine komşu mekânlarda yapılmıştır.

Restorasyon çalışmaları kapsamında kalenin merkezinde yer alan A21 mekânı (Camii) ve etrafında yer alan birbirine komşu mekanların restorasyonuna başlanılmış ve yıl sonuna kadar bun eserin restorasyonu tamamlanmıştır.

2021 yılında; Arkeolojik kazı, belgeleme, temizlik ve geçici koruma aşaması olmak üzere dört bölüm halinde yapılmıştır. 2021 dönemi arkeolojik kazı çalışması başarılı bir şekilde tamamlanmıştır. Bu yıl yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında A21 1. Yol Güneyi B Koridoruna paralel birbirine komşu mekânlarda, A 20 Burcu önü 1,2,3 Nolu mekânlarda, A16 Kuzeyi 30,31,32 Nolu mekânlarda, B 7 bölümü 3,4,5,6 Nolu mekânlarda kazılar yapılmış ve tamamlanmıştır.

Restorasyon çalışmaları; A-19 mekânı, güney yönünde A11-A13-A14-A15 Nolu burçların iç dış ve bu burçları birbirine bağlayan sur duvarlarında, A20 Burcu, B10 bölümü ile B1 girişi arasında yer alan dış sur duvarı, ayrıca çevre düzenleme projesi kapsamında kalenin dışında yer alan yürüyüş yolu çalışmaları kısmen tamamlanmış, diğer alanlarda devam etmektedir.

KAYNAKÇA

Aykaç, Razan (2021) *Silifke Kalesi'nin Kazılar Sonucu Ortaya Çıkan Yerleşim Dokusu*. İstanbul: Ege Yayınları

Boran, Ali, Halil Sözlü ve Razan Aykaç. (2019) “Mersin - Silifke Kalesi Kazısı 2017 Yılı Kazı Çalışmaları” *Kazı Sonuçları Toplantısı*,40, s.123-146.

Boran, Ali, ve Razan Aykaç (20ss21) *Silifke Kalesi Kazı Buluntuları 2010-2020*. İstanbul: Ege Yayınları.

Boran, Ali, Yalçın Karaca, Mehmet Mutlu, Zekai Erdal ve Halil Sözlü (2013) “Mersin - Silifke Kalesi Kazısı 2012 Yılı Kazı Çalışmaları” *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 34, s.140-154.

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: Silifke kalesi havadan görünümü.

Fotoğraf 2: Silifke kalesi havadan görünümü.

Fotoğraf 3: Arkeolojik kazı ve temizlik öncesi 4 Nolu sarnıç.

Fotoğraf 4: Arkeolojik kazı ve temizlik sonrası 4 Nolu sarnıç

Fotoğraf 5: Arkeolojik kazı ve temizlik ncesi
(A6 Mekânı doğusunda yer alan mekanlar).

Fotoğraf 6: Arkeolojik kazı ve temizlik sonrası
(A6 Mekânı doğusunda yer alan mekanlar).

Fotoğraf 7: Arkeolojik kazı ve temizlik öncesi B3 1 Nolu mekân.

Fotoğraf 8: Arkeolojik kazı ve temizlik sonrası B3 1 Nolu mekân.

Fotoğraf 9: Arkeolojik kazı ve temizlik öncesi A 5 Mekânı içerisinde yer alan mekanlar.

Fotoğraf 10: Arkeolojik kazı ve temizlik sonrası A 5 Mekânı içerisinde yer alan mekanlar.

Fotoğraf 11: Arkeolojik kazı ve temizlik öncesi A 4 Mekanı içerisinde yer alan mekanlar.

Fotoğraf 12: Arkeolojik kazı ve temizlik sonrası A 4 Mekanı içerisinde yer alan mekanlar.

Fotoğraf 13: 2020 Sikke buluntu örnekleri

Fotoğraf 14: 2020 Metal Buluntu Örnekleri

Fotoğraf 15:2020 Seramik buluntu Örnekleri

Fotoğraf 16: 2020 Taş ve Kemik buluntu örnekleri

Fotoğraf 17: Arkeolojik kazı öncesi
(A21 1. Yol güneyi B koridoru hava fotoğrafı).

Fotoğraf 18: Arkeolojik kazı sonrası
(A21 1. Yol güneyi B koridoru hava fotoğrafı).

Fotoğraf 19: Arkeolojik kazı ve temizlik öncesi
(A20 Burcu önünde yer alan mekanlar).

Fotoğraf 20: Arkeolojik kazı ve temizlik sonrası
(A20 Burcu önünde yer alan mekanlar).

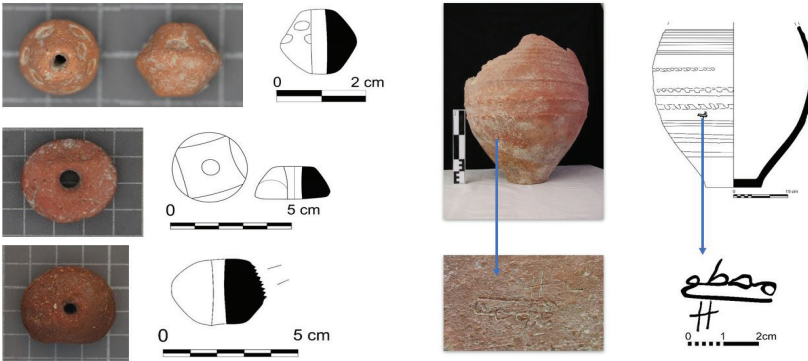

Fotoğraf 21: Arkeolojik kazı ve temizlik öncesi
(B7 Bölümünde yer alan mekanlar).

Fotoğraf 22: Arkeolojik kazı ve temizlik sonrası
(B7 Bölümünde yer alan mekanlar).

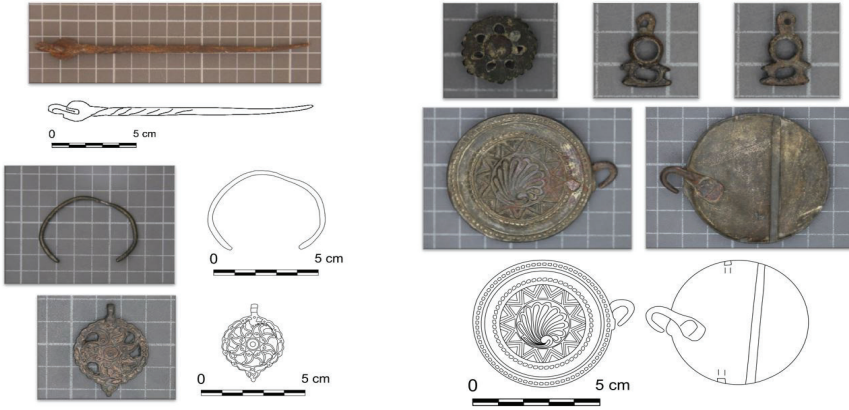
Fotoğraf 23: 2021 Seramik buluntu örnekleri

Fotoğraf 24: 2021 Kemik buluntu örneği

Fotoğraf 25: 2021 Sikke buluntu örnekleri

Fotoğraf 26: 2021 Metal buluntu örnekleri